

**Wyrok z dnia 15 maja 1997 r.
I PKN 150/97**

W postępowaniu sądowym dotyczącym zastosowania art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. Nr 3, poz. 19 ze zm. - w brzmieniu obowiązującym do dnia 6 sierpnia 1996 r.), sąd powinien z urzędu dokonać ustaleń, czy pracodawca przed podjęciem decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy poinformował nauczyciela o zaistnieniu przesłanek do tego rozwiązania i czy w ten sposób umożliwił nauczycielowi złożenie wniosku o przeniesienie w stan nieczynny.

Przewodniczący SSN: Walerian Sanetra, Sędziowie SN; Jadwiga Skibińska-Adamowicz, Andrzej Wasilewski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 15 maja 1997 r. sprawy z powództwa Mirosławy S. przeciwko Zespołowi Szkół Zawodowych [...] w B. o przywrócenie do pracy, na skutek kasacji powódki od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z dnia 23 stycznia 1997 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Wojewódzkiemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e

Powódka - Mirosława S., zatrudniona na podstawie mianowania jako nauczycielka języka rosyjskiego od dnia 19 października 1980 r. w Zespole Szkół Zawodowych [...] w B., otrzymała w dniu 3 czerwca 1996 r. pismo, którym pracodawca rozwiązał z nią stosunek pracy na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz.U. Nr 3, poz. 19 ze zm.) ze skutkiem na dzień 31 sierpnia 1996 r. ze względu na zmiany organizacyjne polegające na zmniejszeniu liczby godzin zajęć z języka rosyjskiego, co uniemożliwiło dalsze zatrudnienie powódki na dotychczasowym stanowisku.

Pozwem z dnia 10 czerwca 1996 r. przeciwko Zespołowi Szkół Zawodowych [...] w B., powódka wniosła o przywrócenie do pracy. Następnie, niezależnie od wniesionego pozwu, pismem z dnia 13 czerwca 1996 r. powódka zwróciła się do pozwanego z prośbą o przeniesienie jej w stan nieczynny z dniem 1 września 1996 r.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Białymstoku wyrokiem z dnia 31 października 1996 r. [...] oddalił powództwo. Rozpoznając sprawę Sąd Rejonowy ustalił, że przyczyna rozwiązania stosunku pracy z powódką miała charakter rzeczywisty, konkretny i prawdziwy oraz nie była przez powódkę kwestionowana. Powódka uważała wprawdzie, że pracodawca mógł ją przenieść do pracy w bibliotece, czego nie uczynił, chociaż w tym samym czasie zatrudnił w bibliotece pracownika z zewnątrz. Jednakże pozwany wyjaśnił, że powódka posiada wykształcenie w zakresie filologii rosyjskiej i nie miała kwalifikacji do wykonywania pracy w bibliotece. Kwalifikacje takie posiadała natomiast osoba,

którą zatrudniono. W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy zwrócił także uwagę na to, że pozwany proponował powódce pomoc w zatrudnieniu w innych szkołach w Białymstoku, z czego jednak powódka nie chciała skorzystać.

Od powyższego wyroku powódka złożyła apelację, w której nie sprecyzowała swoich zarzutów, ale podniosła, że pismem z dnia 13 czerwca 1996 r. zwróciła się do powoda z wnioskiem o przeniesienie jej w stan nieczynny z dniem 1 września 1996 r., na co nie uzyskała odpowiedzi.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku wyrokiem z dnia 23 stycznia 1997 r. [...] oddalił apelację. Rozpatrując apelację Sąd Wojewódzki przyjął, że powódka występuje z roszczeniem o przywrócenie do pracy, podkreślając równocześnie, że Sąd nie ma kompetencji do orzekania w kwestii wniosku powódki o przeniesienie w stan nieczynny. Sąd Wojewódzki stwierdził, że Sąd Rejonowy prawidłowo zebrał i ocenił materiał dowodowy w sprawie.

Pismem z dnia 13 marca 1997 r. powódka wniosła kasację od wyroku Sądu Wojewódzkiego w Białymstoku, zarzucając naruszenie prawa materialnego polegające na błędnej wykładni i niewłaściwym zastosowaniu art. 477¹ KPC przez ustalenie, że przedmiotem pozwu jest roszczenie o przywrócenie do pracy, a nie roszczenie o przeniesienie w stan nieczynny na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz.U. Nr 3, poz. 19 ze zm. - w brzmieniu obowiązującym do dnia 6 sierpnia 1996 r.). Kasacja zarzuciła także naruszenie przepisów postępowania, bowiem Sąd nie przeprowadził z urzędu postępowania dowodowego na okoliczność, czy pracodawca przed rozwiązaniem stosunku pracy poinformował powódkę o zaistnieniu przesłanek do rozwiązania stosunku pracy na podstawie art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela, aby w ten sposób umożliwić jej złożenie wniosku o przeniesienie w stan nieczynny oraz na okoliczność, czy w dniu 13 czerwca 1996 r. strony wzajemnie uzgodniły przejście powódki w stan nieczynny, co powinno skutkować anulowaniem wcześniejszej decyzji pracodawcy o rozwiązaniu stosunku pracy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz.U. Nr 3, poz. 19 ze zm. - w brzmieniu obowiązującym do dnia 6 sierpnia 1996 r.) stanowił, że w wypadku, gdy z określonych w tym przepisie przyczyn powstanie sytuacja uniemożliwiająca dalsze zatrudnienie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć ?dyrektor szkoły może rozwiązać z nauczycielem stosunek pracy lub na wniosek nauczyciela przenieść w stan nieczynny@. Tym samym dyspozycja art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela przesądzała o dwóch możliwych rozwiązaniach prawnych w zaistniałej sytuacji, które polegać miały albo na rozwiązaniu stosunku pracy z nauczycielem, albo na przeniesieniu nauczyciela w stan nieczynny. Należy zauważyć, że każde ze wskazanych rozwiązań prawnych wywołuje odmienne skutki prawne, przede wszystkim z punktu widzenia sytuacji prawnej nauczyciela. Dlatego na szczególną uwagę zasługuje okoliczność, że art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela równocześnie gwarantował nauczycielowi prawo do zgłoszenia wniosku o przeniesienie w stan nieczynny, a tym samym w konkretnej sytuacji faktycznej - prawo wpływu na wybór jednego ze wskazanych tym przepisem rozwiązań prawnych. Oznaczało to, że w celu umożliwienia realnego korzystania przez nauczyciela z uprawnienia przyznanego mu w art. 20 ust. 1 Karty

Nauczyciela, w sytuacji w której spełnione zostały przesłanki zastosowania tego przepisu, dyrektor szkoły powinien naprzód poinformować zainteresowanego o zaistniałej sytuacji oraz o przysługującym mu prawie złożenia wniosku o przeniesienie w stan nieczynny, a dopiero w wypadku braku stosownego wniosku, powinien podjąć decyzję o rozwiązaniu stosunku pracy. W konsekwencji, w postępowaniu sądowym mającym na celu rozstrzygnięcie sporu dotyczącego trybu stosowania art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela, sąd rozpoznający sprawę powinien z urzędu dokonać ustaleń na okoliczność, czy pracodawca przed podjęciem decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy poinformował nauczyciela o zaistnieniu przesłanek rozwiązania stosunku pracy na podstawie art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela i czy w ten sposób umożliwił nauczycielowi złożenie wniosku o przeniesienie w stan nieczynny.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Apelacyjny nie przeprowadził postępowania dowodowego ani na okoliczność, czy pracodawca przed rozwiązaniem stosunku pracy z powódką poinformował ją o zaistnieniu przesłanek uzasadniających zastosowanie art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela, aby w ten sposób umożliwić jej złożenie wniosku o przeniesienie w stan nieczynny, ani też na okoliczność, czy w dniu 13 czerwca 1996 r. strony uzgodniły przejście powódki w stan nieczynny, co skutkowało powinno anulowanie wcześniejszej decyzji pracodawcy o rozwiązaniu stosunku pracy.

W tej sytuacji, Sąd Najwyższy uznał kasację za zasadną i na podstawie art. 393¹³ § 1 KPC orzekł jak w sentencji.

Notka

Odmienny pogląd co do zasad rozwiązywania stosunku pracy z nauczycielem mianowanym w trybie art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela w brzmieniu obowiązującym do dnia 6 sierpnia 1996 r. wynika z uzasadnień **uchwały z dnia 2 marca 1993 r., I PZP 6/93 (OSNCP 1993 z. 11 poz. 193)** i **uchwały z dnia 25 czerwca 1993 r., I PZP 25/93 (PiZS 1994 nr 1 s. 59)**.

=====